

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نباشد تن من مباد بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Ideological

مسائل ایدئولوژیک

الحاج داکتر امین الدین سعیدی « سعید افغانی »

۲۶ اکتوبر ۲۰۱۵

بسم الله الرحمن الرحيم

غسل

۲

سنتهای غسل:

سنتهای غسل عبارتند از :

تسمیه (بسم الله گفتن)، و شستن دستان پیش از داخل کردن آنها در ظرف آب که دلیل آن به تفصیل در مبحث وضوء بیان گردیده است ، و پیش از غسل وضوی کامل گرفتن، چون عایشه رضی الله عنها می فرماید: « كَان رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ إِذَا اغْتَسَلَ مِنَ الْجَنَابَةِ تَوَضَّأَ وَضُوءَهُ لِلصَّلَاةِ ». (رواه الشيخان). (پیامبر صلی الله علیه وآله وسلم هرگاه غسل جنابت می کرد همان گونه که برای نمازش وضوء می گرفت برای غسل نیز وضوء می گرفتند).

بخاری از میمونه رضی الله عنها همسر پیامبر اسلام روایت کرده است که پیامبر صلی الله علیه وسلم (در وضوئی که برای غسل جنابت می گرفت شستن پاها را به تأخیر می انداخت).

قاضی حسین می گوید: شخص مخیر است بین این که وضویش را به صورت کامل بگیرد یا شستن پاها را تا بعد از فراغت از غسل به تأخیر بیندازد. چون هر دو روایت صحیح می باشند. از جمله سنتهای غسل آنست که برای احتیاط و خروج از خلاقی که وجود دارد به تمام قسمتهای بدن که ممکن است دست بکشد، و لابه لای بدن را که روی هم قرار می گیرند از زیر بغل و لابه لای چین و چروک پوست شکم و داخل ناف و گوشها را نیکو بشوید و دست بکشند، چون آنوقت اطمینان حاصل می شود که به تمام پوست بدن آب رسیده است به خصوص داخل گوشها که توصیه می شود یک مشت آب بر دارد و به آرامی گوش را روی آن خم کند تا آب به زوایا و لابه لای آن برسد. و یکی دیگر از سنتهای غسل موالات و شستن اندامها به دنبال هم و پیش از خشک شدن اندام قبلی است.

و یکی دیگر شستن ظاهر و باطن اندامهای طرف راست بدن پیش از طرف چپ است که اول از شستن سر سپس طرف راست و پس از آن طرف چپ شروع می کند.

چون پیامبر صلی الله علیه وآله وسلم در طهارت خود ابتداء کردن به طرف راست را دوست می داشت. که متفق علیه اصحاب صحاح است و روایت آن قبلاً یادآوری شد.

یکی دیگر سه بار انجام دادن شست و شوی بدن است که سرش را می شوید و سه بار بر آن دست می مالد سپس اندامهای دیگر نیز به همین کیفیت. به جهت پیروی از پیامبر صلی الله علیه وآله وسلم و اقتداء به وی سنت است که آب غسل کمتر از مقدار یک صاع (چهار من) و آب وضوء کمتر از مقدار یک من نباشد، چون به روایت مسلم از سفینه آمده است که یک صاع آب برای غسل پیامبر صلی الله علیه وآله وسلم و یک مُدّ آب برای وضوی او کفایت می کرد. و تجدید غسل سنت نیست چون در سنت نیامده و مشقت دارد، ولی تجدید وضوء سنت است اگر با آن نمازی خوانده باشد. چون ابو داوود و غیر او روایت کرده اند که پیامبر صلی الله علیه وسلم گفت: «مَنْ تَوَضَّأَ عَلَي طُحْرٍ كَتَبَ اللَّهُ لَهُ عَشْرَ حَسَنَاتٍ» (هرکسی در حال پاکی و با وجود داشتن وضوء، وضوی خود را تجدید کند خداوند ده حسنه و نیکی را به حساب وی می نویسد).

و در اول اسلام برای هر نمازی وضوئی جداگانه واجب بود که این وجوب نسخ گردید و استحباب آن باقی ماند. و مستحب است که در حال جنابت سر را نتراشد و ناخن را نچیند و تا تمام اجزای بدن پاک باشد، و بعد از طهارت بدین کار مبادرت ورزد.

و مستحب است که بعد از فراغت از غسل بگوید: «أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ» چون پیامبر صلی الله علیه وسلم چنین می کرد و به جهت اقتدای به وی عمل مستحب است.

به صورت کل فرضهای غسل:

عبارتند از :

اول : نیت و شستن دهن، و شستن بینی.

دوم - آب انداختن بر تمام بدن .

وسنتهای غسل عبارتند از :

اول - شستن دست.

دوم - شستن جای مخصوص، چه از مرد و چه از زن.

سوم - دور کردن نجاست از بدن.

چهارم - وضوء کردن قبل از غسل نمودن.

پنجم - شستن همه اعضا سه مرتبه. (زنی که موی خود را بافته است لازم نیست که آن را باز کند ولی باید آب را در زیر موی برساند و پوست سر را تر کند).

وضوی قبل از غسل:

طوری که در فوق یاد آور شدیم : در مسائل احکام نباید عقل بشری را ملاک و معیار برتری یا ضعف حکمی قرار داد! ما حکمت بسیاری از احکام را نمی دانیم، به طور مثال از این که ما چرا اساساً نماز می خوانیم ، ما چرا روزه می گیریم ، ما چرا به حج و عمره می رویم و یا ما چرا نماز عصر را چهار رکعت می خوانیم ، و نماز شام چرا سه رکعت به جای می آوریم و غیره و غیره ...

حکمت این احکام فقط نزد پروردگار با عظمت است و بس و چون به ما خبر داده نشده که حکمت آن چیست، ما مسلمانان مکلفیت داریم که اجرای این احکام شرع را بدون کم و کاست اطاعت کنیم و بدینوسیله خود را از آتش جهنم نجات دهیم.

پروردگار با عظمت ما می فرماید: « وَمَا آتَاكُمُ الرَّسُولُ فَخُذُوهُ وَمَا نَهَاكُمْ عَنْهُ فَانْتَهُوا وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ » (سوره حشر آیت: ۷) (آنچه را رسول خدا برای شما آورده بگیرید (و اجراء کنید)، و از آنچه نهی کرده خودداری نمائید؛ و از (مخالفت) الله بپرهیزید که خداوند کیفرش شدید است!

همچنان خداوند متعال با زیبایی خاصی می فرماید: « وَمَا يَنْطِقُ عَنِ الْهَوَىٰ * إِنْ هُوَ إِلَّا وَحْيٌ يُوحَىٰ » (سوره نجم آیات: ۳-۴) (و (محمد) از سر هوای نفس سخن نمی گوید این سخن جز و حئی که به او فرستاده می شود، نیست). آنچه که محمد صلی الله علیه وسلم بدان نطق می کند و حی از جانب الله است که به سوی او فرستاده می شود و او نه در آن کم می کند و نه می افزاید.

بنابراین اعمال و احکامی که پیامبر صلی الله علیه وسلم انجام می دهند از روی هوا و هوس یا تعقل خود ایشان نبوده است، یعنی ایشان نیامده که در مورد عملی ابتداء فکر کنند و بعد ببینند کدام عمل را برای مسلمانان تشریح کند کدام اعمال بهتر است! و یا این که کدام اعمال بهتر نیست. بلکه آنحضرت هر عملی را که به عنوان سنت و شرع به مسلمانان آموخته توسط وحی به او ابلاغ شده است و به اصطلاح پیامبر صلی الله علیه وسلم مبلغ شرع الله بوده نه شارع، و شارع فقط الله تعالی است و بس، ولی ما مسلمانان که با وحی ارتباط نداریم لازمست اعمال خود را از پیامبر صلی الله علیه وسلم تقلید کنیم. یکی از این مسایل طهارت و مسایل احکام وضوء و غسل است.

اما موضوع وضوء قبل از غسل:

به روایات متعددی به اثبات رسیده است که پیامبر صلی الله علیه وسلم ابتداء وضوء می گرفت و بعد از آن غسل نموده است. وضوء گرفتن قبل از غسل پیامبر صلی الله علیه وسلم، بدون شک اختراع و ابتکار شخص پیامبر صلی الله علیه وسلم نمی باشد، بلکه آن را به وسیله وحی از شارع یادگرفته اند پس مورد تأیید عالم حکیم یعنی باری تعالی است.

دوم حکمت آن برای ما مهم نیست، زیرا وظیفه ما مسلمانان تبعیت از پیامبر صلی الله علیه وسلم است نه پیدا کردن حکمت آن.

سوم پیامبر صلی الله علیه وسلم ابتداء شروع به وضوء گرفتن می نمود ولی وضویش را کامل نمی گرفت، بلکه در ادامه غسل کامل می کرد و بعد وضویش را ادامه می داد، یعنی وضوء پیامبر صلی الله علیه وسلم زمانی کامل می شد که غسل ایشان کامل شده بود، زیرا ایشان هنگامی که وضوء می گرفتند، شستن پاهایشان را موکول می کردند به بعد از انجام غسل و بعد پاهای مبارکشانشان را می شستند و بدین ترتیب وضوء کامل می شد. خواننده محترم!

انجام غسل امر بی نهایت ساده و آسان است، ضرورت نیست این موضوع از موضوعات پیچیده و به اختلافات کشانیده شود: خلاصه مطلب همین است طوری که در فوق هم تذکر دادم: که اگر کسی می خواهد غسل کند او در برابر خویش دو طریقه غسل کردن را دارد:

یا آن که در غسل کردن خود می خواهد فقط ارکان و واجبات غسل را مرعات نموده و به انجام غسل اقدام نماید و یا این که می خواهد در عمل غسل در جنب رعایت ارکان و واجبات می خواهد سنت های غسل را نیز رعایت کند.

اگر قرار باشد که در غسل صرف ارکان و واجبات را مورد رعایت قرار دهد ، بناءً بر طریقه اش همان است طوری که گفتیم : که در قلب خویش نیت غسل را به عمل آورده وزیر دوش رفته ، در صورتی که آب به تمام بدنش برسد و تر شود غسل آن تکمیل و به جای آمده است .

ولی اگر قرار باشد که در ضمن رعایت ارکان و واجبات غسل سنت های غسل نیز رعایت گردد همین است که غسل به طریقه پیامبر صلی الله علیه وسلم صورت بپذیرد ، تا در جنب رعایت ارکان و واجبات غسل ، سنتهای آن را نیز انجام دهد : تا از فضیلت و ثواب این پیروی کردن بیشتر بهره مند شود . بناءً در عملی کردن طریقه غسل پیامبر صلی الله علیه وسلم دو طریقه ذیل در احادیث روایت گردیده است:

طریقه اول:

در حدیثی از حضرت بی بی عایشه (رضی الله عنها) روایت است : «کان رسول الله صلی الله علیه وسلم إذا اغتسل من الجنابة يبدأ فيغسل يديه، ثم يفرغ بيمينه على شماله فيغسل فرجه، ثم يتوضأ وضوءه للصلاة ثم يأخذ الماء فيدخل صابعه في أصول الشعر، حتى إذا رأى أن قد استبرأ حفن على رأسه ثلاث حففات، ثم أفاض على سائر جسده، ثم غسل رجليه.» «پیامبر صلی الله علیه وسلم به هنگام غسل جنابت ابتداء دستهایش را می شست، سپس با دست راستش بر طرف چپش آب می ریخت و شرمگاهش را می شست. آنگاه وضوئی همچون وضوی نماز می گرفت و آب بر می داشت و با انگشتانش بین موهایش را خلال می کرد تا مطمئن شود که آب به پوست رسیده است سپس سه مشت آب بر سرش می ریخت و به دنبال آن بر سایر بدنش آب می ریخت و در آخر پاهایش را می شست .

طریقه دوم:

طریقه دوم را شخص پیامبر صلی الله علیه وسلم در سؤال یک نفر سائل در مورد غسل جنابت به شرح ذیل توضیح داشته است : «آب را بردارد و با آن به خوبی وضوء بگیرد سپس آب را بر سرش بریزد و آن را مالش دهد تا آب به تمام نقاط سرش (زیرموها) برسد، سپس آب را بر سایر بدنش بریزد.» مسلم (۳۳۲) مطابق این فهم این دو حدیث، متوجه می شویم که پیامبر صلی الله علیه وسلم وضوی خود را با شستن پاهایشان در انتهای شستن بدن کامل می نمود، و ابتداء چند مشت آب بر سرشان می ریختند بعد بدن مبارکشان را نیز آب می ریختند تا کاملاً شسته یا وتر شود.

خلاصه مطالب:

اگر شخصی نیت و قصد داشته باشد تا غسل خویش را به طریقه سنت پیامبر صلی الله علیه وسلم انجام دهد در به اجراء آوردن غسل نکات ذیل مراعات نماید:

- ۱- شستن هر دو دست سه بار،
 - ۲- سپس شستن شرمگاه،
 - ۳- به دنبال آن به همانگونه که برای نماز وضوء می گیرد، وضوی کاملی بگیرد، یا می تواند شستن پاها را بعد از اتمام غسل انجام دهد. این در صورتی است که در طشت و امثال آن خود را بشوید.
 - ۴- به دنبال وضوء، سه بار آب بر سر خود بریزد و لابه لای موها را خلال کند تا آب به بیخ موها برسد.
 - ۵- بعد از آن آب را بر بقیه بدنش بریزد از طرف راست شروع کند و بعد طرف چپ و همراه آن زیر بغلها و داخل گوشها و ناف و مابین انگشتان پای را بشوید و بر اندامها دست کشد.
- فراموش نباید کرد که ما در اجرای احکام شرع در حد توانائی انسانی خویش مکلف می باشیم «فَاتَّقُوا اللَّهَ مَا اسْتَطَعْتُمْ» (سوره تغابن آیت : ۱۴) یعنی: «پس تا (جائی که) توانائی دارید از خدا پروا بدارید» یعنی: تا آنجا که

طاقت و توان دارید ، سعی و کوشش خویش را به خرج دهید ، تقوا و ترس از الله را در تطبیق احکام فراموش نفرماید ، طوری که حضرت ابوهریره رضی الله عنه در حدیثی می فرماید :

«إذا أمرتكم بأمر فأتوا منه ما استطعتم، وما نهيتكم عنه فاجتنبوه: چون شما را به امری فرمان دادم پس تا آنجا که می‌توانید آن را انجام دهید و از آنچه که شما را از آن نهی می‌کنم، بپرهیزید.» (بخاری).

بناءً هر حکمی که در شرع اسلام ثابت شده باشد و قرآن عظیم الشان و سنت نبوی بر آن تأکید کرده باشند، مکلف به اجرای آن حکم و فعل هستیم و آن جزو شرع مقدس ما است .

همچنان نباید فراموش کرد که : ما مسلمانان هرآنچه که آموخته ایم از رسول الله صلی الله علیه وسلم آموخته ایم و پیامبر صلی الله علیه وسلم معلم انسانها برای دین و شریعت الله تعالی است، و معتقد باشیم که آنحضرت هیچ عملی را بدون تأیید باری تعالی انجام نمی دهد.

ادامه دلرد